

Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека
Кафедра бібліотекознавства і бібліографії

***Бібліотека вищого
навчального закладу в
контексті сучасності***

(Збірник матеріалів
науково-практичної конференції
28 серпня 2008р)

Рівне 2008р.

УДК 027.7
ББК 78.34(4Укр)
Б 59

Бібліотека вищого навчального закладу в контексті сучасності:
збірник матеріалів науково-практичної конференції, 28 серпня 2008 р. /
ред. С.Н.Грипич, Г.П.Семенюк. – Рівне: РДГУ, 2008. – 62с.

Відповідальний за випуск: **Грипич С.Н.** –
директор наукової бібліотеки
РДГУ

Комп'ютерна верстка: **Дзінько В.О.** –
інженер-програміст

Рецензенти: **Ясьмо В.Д.** –
кандидат педагогічних наук,
професор РДГУ

Ярошук В.П. –
директор Рівненської
державної обласної наукової
бібліотеки, кандидат
історичних наук

Збірник складений на основі матеріалів наукової конференції, проведеної науковою бібліотекою за участю кафедри бібліотекознавства і бібліографії РДГУ. До нього увійшли тексти доповідей, у яких детально розглядається діяльність університетської бібліотеки в контексті сучасності та перспектив її подальшого розвитку.

Затверджено науково-методичною радою бібліотеки РДГУ
Протокол № 8 від 18 вересня 2008р.
Рекомендовано до друку науково-методичною радою РДГУ
Протокол №2 від 12 листопада 2008р.

©Наукова бібліотека РДГУ
Рівне, вул. Остафова, 31

6. Мосягин В.В. Базы данных, электронный каталог и банк данных библиотеки [Электронный ресурс]. — Режим доступа: www.gpntb.ru/ntb/ntb97/5/f5.01.html
7. Полеводов В.А. Электронная библиография : терминологический словарь / В.А. Полеводов // Мир библиогр. — 2005. — № 4. — С. 79—84.
8. Сєдих В.В. Бібліотечні каталоги як інформаційно-пошукові системи : Навч. посіб. / В.В. Сєдих, Г.П. Терентьєва, В.К. Удалова; Харк. держ. акад. культури. — Х., 2000. — 193 с.
9. Сукиасян Э.Р. Электронные каталоги / Э.Р. Сукиасян // Библиотека. — 2003. — № 2. — С. 38—41.
10. Швецова-Водка Г. Н. Из прошлого — для будущего [Электронный ресурс] // Науч. и техн. б-ки. — 2007. — № 12. — Режим доступа: www.ellib.gpntb.ru/index.php?journal=ntb&year=2007&num=12&art=7 - 24к
11. Швецова-Водка Г.Н. Классификация компьютерных библиографических ресурсов / Г.Н. Швецова-Водка // Мир библиогр. — 2001. — № 2. — С. 14—22.

УДК [024 + 027. 08] – 057. 875

Г.П.МЕЛЬНИЧУК

*зав. відділом читальних залів
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

ДІЯЛЬНІСТЬ ЧИТАЛЬНИХ ЗАЛІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ НА ДОПОМОГУ САМОСТІЙНІЙ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.

Резюме. *Розглядаються форми обслуговування читачів, використання фондів читальних залів на допомогу самостійній роботі студентів.*

Ключові слова: *бібліотека вищого навчального закладу, самостійна робота, навчально-виховний процес, фонди.*

В рамках Болонського процесу головною метою вищої освіти є підготовка висококваліфікованих спеціалістів, здатних до подальшого професійного зростання. В умовах сучасного навчального закладу

збільшується навантаження на бібліотеку, значно зростає її роль у навчальному процесі, вдосконалюється бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів, як одного з основних засобів оволодіння читачами навчальним матеріалом у час вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота здебільшого виступає чи не єдиним способом виховання самостійності у набутті знань. Вона є однією з основних складових навчально-виховного процесу, творчого розвитку студентів, провідним чинником підготовки висококваліфікованих кадрів у вищій школі. Її значення особливо зростає в умовах підвищення вимог до якості навчання, інтенсифікації та індивідуалізації навчального процесу, впровадження нових технологій навчання, скорочення обсягів аудиторного навантаження. У цих умовах університетські бібліотеки традиційно включені в навчально-виховний процес і наукові дослідження вищої школи, і беруть на себе бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів.

Нинішньому студентові, котрий відчув усю привабливість доступу до ресурсів Інтернету, сьогодні замало звичайних для нього пропозицій використання інформаційних і культурних ресурсів які пропонуються, але, все ж таки, йому потрібна і книга.

Фонд читального залу багатогалузевий нараховує 78457 примірників книг, брошур, періодичних видань, атласів, електронних джерел інформації. Це навчальна, навчально-методична, наукова, довідково-енциклопедична, художня та інша література з різних галузей знань. Безперервним є процес поновлення фондів необхідними виданнями. Обертаність фонду читального залу становить 3,5 р. в рік. Читальним залом користуються і читачі міста, на сьогоднішній день в нас рахується 707 читачів міста.

В читальному залі №2 користуються попитом тематичні підбірки лабораторних і практичних робіт з ділової української мови, методики викладання української мови, історичної граматики та інших філологічних навчальних дисциплін. Їх розробили викладачі університету і надали в читальний зал №2 для самостійного опрацювання студентам.

Для ефективнішого, якіснішого обслуговування читачів, ми відокремили в читальному залі №1 видачу періодичних видань, це зумовило зменшення черг, більше часу у студентів залишається на самостійну роботу. В основному, читачі приходять з списками літератури для написання курсових, дипломних, магістерських робіт. Книжкового фонду їм не достатньо, а новіший матеріал друкується саме в періодиці.

Читальним залом надаються тематичні, адресно-бібліографічні, фактографічні, довідки на уточнення бібліографічних даних, а також консультації. Якщо читачеві не достатньо літератури, то працівники рекомендують той матеріал, який на їхню думку, може доповнити тему по запити.

При реєстрації читачів (видачі читачького квитка, внесенні реєстраційних даних про читача до картотеки, та перереєстрації усіх читачів на початку навчального року) – працівники читального залу розповідають про правила користування бібліотекою. Орієнтиром в бібліотеці служать і спеціальні інформаційні листи із вказівкою місця розташування інших структурних підрозділів наукової бібліотеки РДГУ. Такі листи розташовані на кожному робочому столі в читальному залі №1.

Практика засвідчує, що спеціалізовані читальні зали запобігають психологічному перевантаженню студентів, дають можливість змінювати характер оточення, це також позитивно впливає на самостійну роботу студентів. В читальних залах організовано надання додаткових послуг - це ксерокопіювання документів.

Спостереження за самостійною роботою студентів та результати соціологічного маркетингового дослідження показали, що значна частина студентів не володіє елементарною бібліографічною грамотою і зустрічається із серйозними труднощами у виборі необхідної літератури.

Працівники читальних залів систематично проводять роботу щодо ознайомлення студентів із технікою самостійної роботи з книгою. Студентам пояснюють, як легше знайти книгу, знайомлять із каталогами і картотеками, які є в бібліотеці, розповідають про роботу зі словниками, довідниками, статистичними збірниками, наочними посібниками.

Найпоширенішими масовими заходами, які проводять читальні зали є: книжково-ілюстративні виставки, бібліографічні огляди, цікаві зустрічі, усні журнали, літературно-тематичні, музичні вечори та інші.

Так за I півріччя навчального року було організовано 7 виставок-переглядів, на мою думку, це найбільш ефективний метод пропаганди книги. Читач має свободу вибору того чи іншого джерела, самостійно без допомоги бібліотекаря познайомитись з літературою, яка його цікавить. Наприклад, була організована виставка - перегляд „Педагогічне мислення в контексті теоретико-методичної спадщини А.С. Макаренка і сучасної педагогіки”. Було представлено 182 примірників літератури, відвідало виставку 88чол. Книжкові виставки відіграють велику роль у самостійному здобутті знань, надають

інформаційну допомогу викладачам та студентам, формують загальну і професійну культуру. Виставкам властива системність, точність, оптимальність подачі виставкового матеріалу та його популяризація.

Діяльність читальних залів спрямована на створення умов для плідної наукової та навчальної роботи студентів, професорсько-викладацького колективу та іншим категоріям читачів університету. В середньому, щоденно, відвідування читального залу №1 становить 650-700чол., а книговидача – 1500-2000прим. Працівники читальних залів найповніше задовільняють запити користувачів. В основі успішної діяльності університетської бібліотеки лежить принцип взаємодії зі студентами, викладачами. Дуже важливим фактором в роботі читальних залів є координація спільної діяльності з деканатами, кафедрами. Викладачі приходять і знайомляться з фондом, новими надходженнями, періодикою.

Колектив читального залу працює в напрямку вдосконалення інтелектуально-культурного простору на основі впровадження інноваційних форм і методів бібліотечної роботи та новітніх інформаційних технологій. Працівники спрямовують свої зусилля на те, щоб книга стала постійним супутником, її другом і радником. Триває постійний пошук ефективних форм діяльності, які б відповідали очікуванням читачів, несли пізнавальну інформацію, були б видовищними, емоційними, цікавими.

Останнім часом вимоги до бібліотеки і професії бібліотекаря змінилися. Щоб якісно виконувати свою роботу, потрібно володіти відповідними знаннями, тому працівники постійно підвищують свою професійну майстерність, до роботи підходять творчо, створюють такі умови, щоб сучасні користувачі зберегли тепле ставлення до книги і до бібліотеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Доценко О.Ф. Деятельность библиотеки по организации самостоятельной работы студентов / О.Ф.Доценко // Научные и технические библиотеки. – 2007. - №7. – С.34-39.
2. Коржик Н. Автоматизований абонемент вищого навчального закладу / Наталя Коржик // Вісник Книжкової палати, 2006. - №4. – С.36-37.
3. Пасмар Н.П. Бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів [Текст] / Н.П. Пасмар. – К.: Кондор, 2007. – 113с.
4. Самостійна робота студентів вищого навчального закладу за вимогами КМСОНП: Навчально-методичний посібник /

Міністерство освіти і науки України. РДГУ. Ін-т психології та педагогіки, каф. упр. освітою; Уклад.: Т.Є. Колупаєва, З.В. Черуха, К.В. Джеджера та ін. – Рівне: РДГУ, 2006. – 62 с.

5. Фоменко І., Коржик Н. Проблеми автоматизації процесів обслуговування читачів у бібліотеці вищого навчального закладу / І. Фоменко, Н. Коржик // Вісник Книжкової палати, 2008. - №5. – С.27-31.
6. Шепелява Н. Аналіз досвіду автоматизації бібліотек: основні етапи / Наталя Шепелява // Вісник Книжкової палати, 2005. - №3. – С.21-22.

УДК 027.08

А.П.БОНДАР

*Зав. відділом абонементів
наукової бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету*

ТЕХНОЛОГІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЧИТАЧІВ НА АБОНЕМЕНТАХ БІБЛІОТЕКИ РДГУ (СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ)

Резюме. *Розглянуті основні принципи і форми обслуговування читачів на абонементі.*

Ключові слова: *абонемент, читач, інформаційний запит, специфіка обслуговування.*

Головною метою вищої освіти України є підготовка висококваліфікованих спеціалістів, здатних до подальшого професійного зростання в умовах розвитку світового простору.

Бібліотека сьогодні – основне та найповніше сховище і розповсюджувач інформації, накопиченої людством.

Фонди відділів обслуговування володіють великими і різноманітними інформаційними ресурсами та засобами інформаційної взаємодії. Діяльність абонементів спрямована на виконання всіх стратегічних освітньо-виховних завдань.

Процес виховання і розвитку сучасної молодої людини потребує постійних пошуків оптимальних варіантів створення необхідних гуманних, освітніх, духовних умов впливу на її формування відповідно до вимог нашого динамічного часу.